

Apare de trei ori in septimana : mercuri-o
veneri-a si dominic'a ; in septemanele cu
servatori inse numai de doue ori.

Pretiuu pentru monarchia :
pe unu anu . . . 10 fl. — cr. v. a ;
diuimate de anu 5 " — " " "
unu patrariu . . . 2 " 50 " " "
Pentru Romania si strainetate :
pe anu 30 franci ;
diuimate de anu . . . 15 " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la si prin dno
corespondenti ai nostri, la tote postele, si
de a dreptulu la Redactiune, Stationsgasse
Nr. 1, unde sunt a se adresa tote cate
privescu foia. Cele nefrancate nu se pri-
mescu, cele anonime nu se publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de
caracteru privat, se raspunde cate 6 cr. de
linia ; repetitiile se facu cu pretiu scadiutu.
Tassa erariale de 30 cr. v. a. pentru
o data, se anticipa.

Cris'a in Oriente si noi.

Precandu cei de la putere in Austro-Ungaria, ér specialmente domnii magiari stepanitori ai nostri, tienu mortisiu si diu'a nóptea pe tote cordile mi-ti-canta ragusiteloru loru organe, cà tre-bue sè se plece si Tur-culu si Crestinii planului de reforme alu Marelui loru di-plomatu Andrassy, fiindu cà aceea este voi'a resoluta si seriósá a tuturoru poteriloru mari, fiindu cà acest'a este interesulu Europei, fiindu cà statulu quo teritoriale in Turcia nu póte fi iertatu a se alterá si schimbá cátu de pucinu, fiindu cà asiá pretinde supremulu interesu alu Austro-Ungariei, fiindu cà altfelu ar urmá complicatiuni si caote fora fine si fora mesura ;

precandu — dicemu, astfelu suna sententi'a domniloru liberali ai nostri, „turci botesati,“ precum dejá ii numesce lumea nepreocupata, si pre candu se mai adauge amenintiarea in gura ma-re, cà vai celoru ce ar cutesá a se opune si ar incercá a impe-decá opulu de pacificare dupa receptulu d-lui Andrassy :

Pe atunci din Serbia si Montenegro se respandescu cele mai seriósé faime, despre armári si mobilisári, despre imprumuturi si aliantie ofensive si defen-sive, cu unu cuventu, despre ne-aperat'a isbucnire a resbelului cátu mai curendu, in celu mai furiosu modu contra Turcei, in-tru interesulu fratiloru din Bosnia si Herzegovina, pentru scaparea totale a acestora de sub jugulu turcescu, pre ca-rele o data cu capulu nu voru sè-lu mai póte, màcar ce ar dice si ce ar face dlu c. Andrassy si cu cameraderi'a sa germa-na si magiara !

In desiertu contele Andrassy a comandatu a se inchide si pazi cátu mai riguros fruntariile si anume trecatórele spre Bosnia si Herzegovina ; indesiertu agentii sei si organele MSale Franciscu Iosifu, pre d'o parte svatuescu si indemna, pre d'alt'a amenintia si impingu pre refugiatii betrani, copii si femei din Bosnia si Herzegovina, a returná la locu-intiele loru depredate si surpate, a-si in-crede viéti'a si onórea spurcateloru fere selbatece turcesci ; indesiertu prinsera si internara pre periculosulu duce Liubotratnici cu totu statulu majoru alu seu si-lu internara ; indesiertu politi'a austriaca in favórea turcului merge pona a are-stá si escortá inderetru in patriele loru pre multime de italieni si slavi, ce cu pasa-porturi in ordine se aréta pre pamentulu

Dalmatiei, firesce tiendu-i pre toti de venitj pentru d'a trecu intr' ajutoriu crestiniiloru rescolati: tote acestea in desiertu ; càci pre d'o parte in Italia imposantea figura a lui Garibaldi a datu si sustienutu parol'a, d'a formá legiuni numeróse de voluntari, in ale caroru frunte elu insusi cu deschiderea primaverii voiesce din care-va puntu potrivit alu Albaniei a deschide lupta in contra paganului, pentru emanciparea crestiniiloru ; pre d'alta parte poporatiunile Serbiei si Muntenegrului impingu pre domnitori Milanu si Nichitia in resbelu cu ori-ce pretiu, cu parol'a : „emancipare si consoli-dare a Serbismuluiu séu mórte !

Acést'a este situatiunea. Si din Serbia, di de di, ba am poté dice chiar ora de óra, sosescu scirile cele mai ingrigitórie ; prin dlu Alimpici, solulu guvernului din Belgradu, in Cetinje sè se fie regulatu in celu mai positivu modu deschiderea resbelului, cu poteru unite ; principele Milanu, carele pon' aci nu voiá sè a du de resbelu, astadi dejá a reconósca nepotinti'a sa de a-lu impedecá si se fie impecatu cu veri ce consecintie ; multe mii de militi, cu multime de arme si de muni-tiuni, cum nime nici nu credea cà ar avé Serbia, astadi sè fie dejá transportate la fruntarii si in 3—4 septemani Serbia cea mica sè aiba armata bine inchiagata si cu tote cele de lipsa prevediuta, de celu pu-cinu 80,000 de ómeni ; ér Montenegru celu tocmai micu, 20,000 !

Agentii Austro-Ungariei si Rusiei sè-si puna tóta silinti'a dessvatuindu de la resbelu si amenintiendu pona si cu ocu-patiunea aceloru tiere, spre impedecarea resbelului ; dar guverniele si domnitorii acelora sè se scuse simplu, cà ori-si-ce ar urmá, interesulu loru si opiniunea publica la ei ceru aperarea si eman-ciparea fratiloru de sub jugulu turcescu, cu atátu mai vertosu, de óra-ce, nescapandu accia, si redicatu si intaritu in spinarea loru barbarulu de turcu prin ajuto-riulu poteriloru crestine, Serbia si Muntenegru nesmintitu inca voru avé pré curendu a senti mai din aprópe crudele ghiare selbatece ale nesatiósei fere pagane !

Cele mai nóue sciri telegrafice din Belgradu ni anuncia, cà Ministeriulu in faci'a grelei situatiuni, intetitu si de diosu prin poporu, si de susu prin agentii poteriloru, a luat in discussiune directa cestiunea de resbelu, dar desí mai alalta-ieri deliberá pona la 3 óre dupa mediulu noptii, totusi nu se potú infielege pen-tru o resólvere in data, de a dreptulu. Ast-feliu apoi urmá demisiunea Ministeriului

Calievici si ferberea acum este poten-tiata prin crisea de cabinetu !

De aci vomu intielege, càta pressiu-ne, càte maltratári politice si morali se intempla, si cum acelea tote tindu a fortiá o tenuta cu totulu ne naturale, absolutu ne corespondiatiória spiritului comunu, dorintiei comune, interesului vi-tale alu aceloru tierii !

Ei bine, facia de acestu spectaclu, éca ce dicemu noi :

Ni este fórté recente in memoria, cum Austria, — totu ea, desi nu prin gur'a lui Andrassy si nu sub firm'a de Austro-Ungaria, totu radimata pre votulu poteriloru mari si asiá dicendu in numele acelora, — se opuniá si voiá a impedecá cu ori-ce pretiu emanciparea, consolida-rea si unificarea natiunei germane si a celei italiene ; si pre un'a si pre alt'a le dechiará de mare periclu europe-anu, de amenintiatiórie a ecilibriului, ordinei si pabei, si anume de isbitórie in conditiunile de viétiá ale sale, in tocmai cum o face astadi facia de Oriente !

Si ce fu urmarea ? Éca ce : Austria màcar cà vorbiá si lucrá totu in numele si interesulu Europei, in aplausele de bu-curia ale Europei fú trantita la Solfe-rino si la Sadowa si aruncata cu ru-sine si spre nespusa dauna si din Ger-mania si din Italia ; ér astadi se face intima amica si a Germaniei si a Italiei si striga in lume, cà asiá este bine, cà ecilibriulu si ordinea prin acele schimbári nu s'au turburatu ! dar cà prin schimbári, multu mai n'ensemnate, in Oriente, prin emanciparea crestiniiloru de ju-gulu paganuluiu turcu se va turburá de buna séma !!

Dómne feresce-ne de reu ! Dar noi dieu, tare-tare ne tememu, cà Naltiatulu Imperatu ér o s'o patiéscá cu acesti con-siliari ai sei orbiti de Ddieu, si bié'ta Mo-narchia ér o sè sórba zam'a si inca mai reu de cátu pana acuma ; càci seraci'a, nemultiamirea si asupririle in tieri si pó-póra sunt de 10 ori mai mari !

Ori cum : noi Romanii, crestini ade-verati, simpatisámu din totu sufletulu cu crestinii ce se lupta pentru emancipare ; ér in cátu pentru cel din Romania, asiá credemu, cà in data ce Serbia si Montenegro voru fi trasu sabi'a, nu li póte re-mané, de cátu a dá acestora totu possibi-lele ajutoriu si o data cu capulu a nu permite ca autonomi'a, libertatea loru sè fie puse la intrebare !

Sórtea Romaniloru, prin cumplitiele pe-cate ale Austro-Magiariiei moderne, a devenitu impinsa in strinsa legatura cu a Slaviloru din Oriente. Romanii trebuie sè prícepa acést'a la momentulu decisivu.

Budapesta, in 18 martiu 1876.

Ap'a Dunarii scade constantmente; pre astadi sera se astepta ca ea va fi deja la 21 urme peste 0; de ora-ce asta deminetia ajunsesse la 21 urme si 4 policari. Stradole cate erau inundate, incepu a se curati de apa, dar campiele, mai vertosu cele mai asiediate, stau totu sub apa. —

Diet'a in Cas'a de diosu inca de ieri a luat in discussiune proiectulu de lege despre administratiunea scoleroi populari. Unu obiectu care ne interesedia in celu mai supremu gradu, fora ca se avemu cine se ni apere interesulu naintea tierii! Desbaterea de altminte este totu numai in generalitate, si noi unu puntu principale alu ei lu-apretiuimu mai la vale. —

In *Francia*, program'a desfasiurata de guvernulu republicanu conservativu alu diui *Dufaure*, desi multiamesce pe deplinu pe radicali, totusi ea din oportunitate, nu va fi atacata, ne dorindu Republicanii cei avantati a provoca inca de acum conflicte, si de alta parte sperandu, ca guvernulu mereu se va acomoda dorintiei legitime a majoritatii din Camera. —

In *Romania*, dupa-ce Senatulu se disolvã, apoi urmã si prorogarea Camerei, si acum Ministeriulu resufia unu picutiu mai liberu. De altminte alegerile pentru re'noirea Senatului s'au eserisu si curendu comed'ã parlamentaria er si-va incepe joculu. —

Budapesta, in 18 martiu n. 1876.

Merita a fi insemnate, ca se le conosca si ai nostri dd. cetitori, usele intemplemente curiose din Viena, ce arunca o speciale lumina asupra Monarchiei nostre.

Inventiunea generariului *Ukatinus* de unu bronzu otielitu, din carele fabrica mai bune si multu mai effinu tunuri decãtu cele vestite de otielu ale lui *Krupp*, acẽsta inventiune erã mandr'ã armatei nostre si totu o data unu secretu mare. Dar cei dela potere in *Berlinu*, amicii nostri, iute se pusera se ni descopera secretulu, tramitiendu feliu de feliu de agenti pre capulu ministeriului imperatescu de resbelu; insa nu li succese, si ei parasira Viena cu budiele imflate, totu d'o data cu ei inasa parasira arsenalulu din Viena si chiar Viena si Austria, trecandu in Germania, trei lucratori de frunte dela fauri'a de tunuri! Acuma lumea tiene, si din Germania chiar se vestece, ca secretulu Austriei nu mai este secretu!!

Mai de curendu se intempla alt'a, inca mai stoda. Generalulu imperatescu, ce de multi ani functionã ca directore alu Institutului geograficu din Viena, fora veste fu pensionatu si in loculu lui se numi renumitul generalu-maioru *Guranu*, romanu de nascere; pre acelasi timp unu supratenentu baronu *Ertl*, barbatu de positiune distinsa, teneru si cu multe conesiuni, fora veste fu arestatu si datu celei mai aspre judecati, pentru ca ar fi instrainatu planuri secrete, anume despre fortãrõtiile Austriei si apoi nisce desenne momentose a tienuturiloru Dunarene, precum si nisce dispositiuni seu orduri de batalia, si le-ar fi instrainatu pacalindu pre directore, apoi le-ar fi vendutu atasiatului militare de langa ambasad'a Russei! Ar mai fi oferitu inca alte acte secrete si la ambasad'a Prusso-Germaniei si la cea francesu, dar aci nu i-a succese, ci tocmai de aci se fie esitu denunciarea perfidei speculatiuni.

Ce scie omulu se dica la acestea, mai vertosu mai sciindu despre multe asemenea tradari inca nainte de resbelulu dela 1859 si celu dela 1866!?

Tiera de preda si tradare! —

Budapesta, in 17 martiu n.

Cestiunea crestirii si instructiunii publice, prin scole, este de cea mai mare insemnãtate in statulu de cultura, cãci dela deslegãrea intielepta a acestei intrebãri aterna mai alesu bunastarea si indestulirea cetatiuniloru, si peste totu insasi esistint'a statului. Tocmai din aceste consideratiuni apoi, in tempii mai nooi, parlamentele mai a tote tiereloru din Europa si-indreptara ochii asupra acestei cestiuni de mare insemnãtate si continuu cerca dupa deslegãrea cea mai potrivita a ei. Si asiã totu mereu se intruducu imbunetatiri in legile despre instructiunea publica.

Si in tier'a nostra se pare ca vreu stepanii se urme totu asiã, numai cãtu ca idolulu loru de magiarisare nu ii lasa se aduca legi in acestu obiectu, dupa cum cere mintea sanetosa. De aci apoi la noi se legiferedia dispusetiuni totu mai nedrepte, cari numai nemultiunire si ne-indestulire potu se produca. Si se vede ast'a forte lamuritu din proiectulu de lege despre regularea inspectiunii asupra scoleroi populari, asupra carui-a de vro doue dile se urma desbateri in conferint'a partitei guvernamentali.

Acestu proiectu prin dispusetiunile sale firesce ca trebui se recunosca necesitatea de a se lasã se suste — pelanga pucinele scole comunali ale statului — si mai de parte marea multime de scole comunali ale confessiuniloru; dar apoi indata se iau in acestu proiectu dispusetiuni ce taia afundu in drepturile autonome ale confessiuniloru, si in urma — ceea ce e si mai multu — statulu nici nu vre se scie nemicu de aceea, ca are detorintia se spriginisca, prin organele sale essecutive, pe autoritãtãle confessionali intru a sustiene scolele loru. Astu-feliu in urm'a §-lui 5 alu acestui proiectu de lege, inspectoriulu scolare alu statului are dreptulu si detorint'a se se amestece in afacerile scolari ale autoritatiloru confessionali, standã elu in legatura directa cu comunele confessionali, dispunendu directe in privint'a presentãrii dateloru statistice, ba amestecandu-se chiar si in aceea, ca ce carti aproba autoritãtãle confessionali pentru a se intrebuintã in scolele loru! Er facia de acẽtea, autoritatiloru confessionali li se denega orice spriginu din partea statului intru incasarea contributiuniloru ce se repartiescu pe credintiosii loru pentru sustinerea scoleroi confessionali!!

Acestu dispusetiuni nedrepte au si datu apoi indemnu mai multoru deputati de a combate, in conferint'a partitei liberali, proiectulu de sub intrebare; dar dorere fora succesu.

Noi avisãmu, si sperãmu deci ca deputatii nostri natiionali nu vor intardã a-si redica in Dieta vocea contra acestoru dispusetiuni nedrepte, si in specie ii rogãmu se cera ca comitetele amministrative se fie indetorate, la cererea autoritatii competinti, a spriginã si prin intrevenirea organeloru loru essecutive incasarea contributiuniloru pentru scolele confessionali, cãci altufeliu n'ajunge nemicu ca avemu scolele in mana, dar fara potere essecutiva. —

Astadi s'a presentatu camerei reprezentative proiectulu amentitu mai sus. La desbãtãrea generale participara mai multi oratori, mai toti pentru; *L. Mocsãry* inse fu celu ce combatu acestu proiectu, mai antaiu pentru ca elu sustiene institutiunea cea pocita a inspectoriloru scolari, si apoi cãci prin elu se vãtãma drepturile autonome ale confessiuniloru, de ora ce proiectulu nunumai ca asecura supãraveghiarea statului asupra scoleroi confessionali, dar inca prin elu se sanctiuna ingerintia in afacerile interne, ale confessiuniloru. Pe *Mocsãry* lu-sprigni numai unu deputatu sassu inca! Dar unde-su deputatii nostri romani!!

Vocile Archiereiloru cãtra alegatori.

In nrulu precedentẽ luaramu spre conosciintia Cerculariele, prin cari parintele Archiepiscopu si Metropolitu *Miron Romanulu* din Sibtiu si parintele *Ioane Metianu* din Aradu, convocandu Sinõdele eparchiali pre domineca Tomii, totu d'o data dispunu cele necesari pentru alegerile de deputati preotiesci si mirenesci. Am disu la acea ocaziune, ca ambele Cercularie dau tote posibile desluciri si indrumãri pentru toti pasii necesari la alegeri, astfelu in cãtu pre tempitu la capu ar trebui se fie acelu organu alu Consistoriului, carele in ori-ce imprejurãri nu s'ar sci afã dupa acele indrumãri.

Dar acele desluciri si inviatiuni potu se fie combinatiunile si dispositiunile Consistoriloru concerninti, mai cuprindu inasa acele cercularie ca de inchiaiare si cãtu unu apelu, propriu alu parintiloru archierei, cãtra toti alegatorii, pre care apelu l'am potẽ numi o *certesia*, deca acẽsta espresiune n'ar fi atãtu de pocita in patri'a nostra, asiã inasa i vomu dice o „*venare de spirite*,” dupa evangelia, ce spre tãta intemplantia merita ca s'o reproducemu, s'o conõsca natiunea intrãga si s'o apretiuiesca cu atãtu mai multu a cei crestini ai nostri, cãroru este ea adresata.

Parintele Archiepiscopu si Metropolitu *Mironu* si-nchiaia dispusetiunile cu urmatõri'a voce pastorale:

„*Aducendu Noi acẽst'a la cunoscint'a iubitului cleru si poporu archidieceasanu, nu potemu retacẽ dorint'a Nostra ferbinte: ca iubitului cleru si poporu se caute a fi reprezentatu in sinodulu Nostru eparchialu prin barbati maturi si luminati, prin crestini devotati binelui comunu, iubitori de pace, iubitori de progresu; ca asiã in buna armonia se potemu face in sinodulu nostru eparchialu celea necesarie pentru binele si prosperitatea santei nostre biserice.*”

Er parintele Episcopu alu Aradului se adresedia turmei sale cuventatorie astfelu:

„*Candu dar publicãmu noi mesurile acestea, tienemu de a Nostra detorintia, a vi descoperi, iubitoru, ca sinõdele nostre eparchiali au o chiamare frumoasa si insemnata in biserica nostra; ca dela lucrãrile acestoru sinõde aterna multu binele bisericei nostre si alu clerului si poporului nostru, si ca dela aceste lucrãri ale sinõdeloru se astepta vindecarea multoru dureri de ale trecutului in biserica strabuna. De aceea Ve sfatuimu parintesse, iubitu cleru si poporu, ca la essercerea celui mai insemnatu dreptu, alu alegerei de deputati sinodali, preoti si mireni, se fiti cu multa precautiune, se judecati bine, in cine vi puneti increderea, pentru cele mai insemnate afaceri bisericesci. Ve sfatuimu, ca la actulu celu mare alu alegerei, se fiti condusi numai de sentieminte adeverate crestinesci, si se alegeti de deputati sinodali numai barbati crestuti in legea lui Dumnedieu, barbati devotati cauzeloru nostre bisericesci, barbati zelosi si apti de a concurge cu sfatulu si intieleptiunea loru, la regularea, consolidarea si prosperarea trebiloru bisericei nostre natiionali.*”

Dorimu, ca vocea Archipastoriloru se petruna anemele si se conduca spiritele tuturor! —

Cãtra alegerile pentra sinodulu din Caransebesiu cãtu publicãramu in nrulu precedente, ni s'au facutu conõscute urmatõriile:

In cerculu *Caransebesiului*: laici — v. colonelulu *Ios. Seracinu* si assess. refer. de la Consist.

In cerculu *Iamului*: alu duoilu laicu *Traianu Miescu*.

In cerculu *Prisacei*: laici — *Ant. Mocionu* si *Iul. Ianculescu*.

In cerculu *Recitiei*, alu 2-lea laicu, *Iul. Patricu*.

In cerculu *Sascei*: laici — *Balt. Munteanu*, adv. si *Dem. Lintia*, invetiatoriu.

In cerculu *Teregovei*: laici — capit. *St. Dancea* si doc. *Teod. Serbu*.

Din Bucovina.

Cernauti, martisioru 76.

In numerulu trecutuu am fostu vorbitu de Artic. XIX. alu legiloru fundamentali de statu, din 21 Decemvre 1868. Sè-lu citamu deci aici in totu cuprinsulu lui, in originalele germanu:

„Alle Volksstämme des Staates sind gleich berechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache.“

„Die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule, Amt und öffentlichem Leben wird vom Staate anerkannt.“

„In den Ländern, in welchen mehrere Volksstämme wohnen, sollen die öffentlichen Unterrichtsanstalten derart eingerichtet sein, dass ohne Anwendung eines Zwanges zur Erlernung einer zweiten Landessprache jeder dieser Volksstämme die erforderlichen Mittel zur Ausbildung in seiner Sprache erhält!“

Eca dara aci ce dice legea. Cum se respecta inse ea si cum se esecuta tocmai de cei ce sunt chiamati a dá legiloru valóre practica si a li sustiené auctoritatea, amu potutu vedé din cele insirate in numerulu trecutuu.

Dar sè vedemu acuma ori de nu sunt la noi si alti factori, cari indirecte se facu complicitii celoru dela putere in aretat'a purtare nelegale si nepatriotica facia de cestiunea scolare dela noi?

„Volenti non fit injuria“ si „celui ce nu bate, nu i se desehide“ — sunt doue adevèruri, cari se paru a fi la noi necunoscute ómeniloru competinti; cu atátu mai bine le cunóscu inse contrarii. Ce ajuta si cele mai mari drepturi, déca celu indreptatitu nu vré si nu se scie folost de ele, vatamate fiindu? Sè nu fimu orbi si sè ni aducemu aminte de cele ce dice scriptur'a: „celui nevrednicu i se ia darulu; si acest'a — mutato mutandis — la noi a inceputu a se implini in unu modu oribile.

Essistu ordinatiuni anume pentru limb'a romana, prin cari se demanda invetiarea ei de cátra toti dirigetorii publici, punendu-se'apriatu si terminu pentru cei necalificati. Nu s'au urmatu si nu se urmédia. Dar se urmédia ignorandu-se limb'a chiar ca obiectu in scolele publice, asiediandu-se inspectori scolari, dirigatori, invetiatori ce n'au nici ideia de limb'a poporului, pentru care sunt pusi!

In mai multe ronduri noi amu avutu majoritatea in diet'a tiei si avemu pururea o minoritate insemnata: si óre cerutu-s'a vre ódata din acésta parte observarea si esecutarea legiloru si ordinatiuniloru privitorie la acésta cauza cardinale? Ce-i si mai multu: se impune comuneloru curatu romane, sè pórte germanesce tóte agendele si correspondintiele; barbati nostri sciu bine de acést'a: si óre facutu-s'a vre unu pasu intru curmarea acestei fara de legi?

In scólele comunali din Cernauti si de prin alte comune mestecate se ignorédia limb'a romana si se scóte pe incetulu: si societatea nóstra din Cernauti facut'a proteste in acésta privintia? Si totusi ea are in prim'a linia sè privighiedie ca sè nu se vatema elementulu romanu celu pucinu in scóle, cáci altfelu cum va lucrá ea spre cultivarea lui!

De alta parte ar avé multe detorintie si venerabilele nostru consistoriu in acést'a privintia, mai alesu nescapandu din vedere cumca elementulu romanu este la noi, atátu istorice cátu si in fapta, temeiulu si radimulu bisericeii

gr. or. Fara a insirá cele multe ce s'ar cuveni a se face si nu se facu, *) amintescu numai atát'a, cá consistoriulu nostru, cum se vede nu este in stare a aperá neei macáru o umbra de dreptulu ce-lu are la scóla reale si la gimnasiulu din Suceva. La acéste institute d. ess. se serbédia luni si marti la capetulu carnevalului rom. cat. (desi in Suceva notabene este majoritatea atátu a studintiloru, cátu si a profesoriloru de legea gr. or.) pe cându in ajunulu botezului, la noi, este scóla tóta diu'a!

Apoi nici nobilimea nóstra, cu pucine abateri onorabili, nu se areta cu interesu in cestiunile de scóla si de limba. Daca n'au sciutu a se folosi de impregiurári, candu dispunea de medilóce insemnate, si sè-si fi creiatu o influintia predominantia, infintiandu institute de credetu si alte intreprinderi patriotice economice, celu pucinu sè fi infintiatu scole poporali si sè fi spriginutu si sè spriginésca copii talentati, chiar in folosulu propriu, pentru mosii etc. in locu sè favorésca intarirea strainismului. Cei ce s'au inavutitu si se inavutiescu din medilócele nobilimii nóstre, facu unu contingente insemnatu in taber'a dusimaniloru nostri! E tristu lucrú acest'a, dar mare adevèru.

Pe langa tóte acéstea vin'a cea mai mare cade pe preutime. Cumca clerulu la noi nu-i neamicu scolei, a dovedítu lamuritu prin fapte. Dar decandu a trecutuu scóla la guvernú nu trebuia sè se lasé strimtoritu la rol'a de neactivitate si pasivitate absoluta, cu tóte cá schimbarea a fostu durerósa pentru elu. Cu auctoritatea morale, carea o póte avé mai multu decâtu ori si cine, erá sè previa preutimea, si sè lucre cu puteri indoite spre a nu pierde influint'a asupra scolei, atátu de necesaria pentru auctoritatea clerului si pentru prosperarea bisericeii; sè nu fi fostu uitatu cumca *binele bisericeii si alu clerului stá in strinsa legatura cu cultur'a poporului*. Desi lu-póte inse desvinut aci încátu-va lips'a de disciplina, totusi trebuiau singiratecii celu pucinu sè lucre din consciint'a chiamarii. Déca pastorii poporului nu voru cautá de binele si dreptulu lui, cine sè caute? Dóra nu dusmanii; cáci dela acestia nu se póte asteptá decâtu sè strice unde vedu cá nu-i capu, nu-i conducere!

In urma inse intre tóte celu mai mare pecatu este *neunirea, nedisciplin'a* intre intieleginti'a nationale peste totu. Acést'a face atátu de usióra procedur'a contrariloru nostri, acést'a ne amortiesce si ne stórcé tóta puterea si tóta actiunea. Ne mancamu unii între altii, ne lasámu condusi de ura si de zavistia, paralisámu ori si ce intreprindere vine de la confrati, si nu vedemu cá suntemu numai nescé marionete jucate dupa placu de altii, nu vedemu cá suntemu sapatu cu totii pe rondu si sistematicu, ba chiar cá si opiniunea de care ne tienemu ca de a nóstra, nu este a nóstra, ci este maiestrita!!!

Inca un'a si apoi inchiaiu.

Atátu de departe amu ajunsu in neincredere unii catra altii, la atáta ticalosia, încátu fora sfiela potu dice, cá daca s'ar scóla doi barbati, unulu alu nostru si altulu strainu, si de ar vor alu nostru sè ne duca spre bine aretandu-ni-lu aevea, ér celu strainu tocmai in o prepastia ce o vedemu cascandu-se inaintea nóstra, — noi amu mai alége prepasiti'a, numai pentru ca sè nu ne duca, nici chiar spre bine, unulu din sinulu nostru! Mare nefericire acést'a, si ea ar trebui sè ne destepse ódata, barem in a un-spre-diecea ora.

*) Se aude cá in Boianu, comuna mare romanésca, preutulu gr. or. nu voiesce sè vorbésca cu poporulu si sè celebreze decâtu in limb'a ruténa, precandu preutulu unitu a invetiatu anume romanesce, ca sè póta predicá si numai unei párti a turmei sale in limb'a aceleiasi. Aice adeca, ca si in alte locuri, au dusu propagand'a galitiéna multe oi gr. or. in sinulu bisericeii unite. Si ce face consistoriulu?

Lugosiu, martiu 1876.

Venimu a descrie unu evenimentu, ce intrá la 29 fauru a. c. in istoria falimenteloru moderne, dar carui asemene inca nu se ceti prin diurnale. Este acelu ropotulu séu cu terminulu technicu *Krach-ulu*, ce se templá in Lugosiu. Intemplarea este urmatori'a:

Catra finea lui fauru a. c. sburá prin piatiulu Lugosiuului falm'a neliniscitoria, cá se clatina cas'a negociatorésca de aici, sub firm'a *Hammer et Arnold*; curendu inse crucisiera faime mai liniscitorie, si anume cá in acésti tempi de stagnatiune ea numai si-contrage încátu-va afacerile, prin vendierea totale din o bolta de viguri, numita *Carl Hammer*, si restringerea singuru la bolt'a de spetierii, numita *Hammer et Arnold*, totu un'a si acelasi familia. Facia de tote faimele inse isbucni adevèrulu la 29 fauru a. c. candu numit'a casa negociatorésca nu numai cá ajunse la falimentu, dar sub ea cadu si cas'a parsimoniale din Lugosiu.

Aci se cere o descriere mai detaiata a personeloru numite, si a referintieloru lorú, cáci acéstea vor dá o deslucire asupra insemnetatii acéstu intemplamentu.

Iosifu Arnold, — unu neamtiiu modes tu din familia brava, solida, vechia lugosiana, numita: tirolu, — si-capetá nainte de 25—30 de ani de cumnatu pe venitur'a *Carl Hammer*, unu individuu, dupa parerea unora, de unu spiritu agile, intreprindietoriu si negociatoriu genialu, dar dupa parerea altora unu spulberatu eminentu; de aci apoi firesce precum omenii lu-tieneau de atare séu de atare, de asiá astadi ei solvescu pretiulu parerii lorú relative. Destulu inse cá *Carl Hammer*, indiestratu cu cunoscintie din strainetate, incuibandu-se in familia *Arnold*, sciú duce pana acolo, încátu densulu chiar pana in preser'a arestárei sale, din 29 fauru a. c. ca defraudatoriu ordinariu, fu distinsu in Lugosiu ca presiedinte alu partidei liberali pentru cerculu Lugosiuului, ca presiedinte la casin'a magiara, si per excelentiam ca directoru la cass'a parsimoniale din Lugosiu, cu unu cuventu elu fu distinsulu, neteditulu si marulu din sinu alu personeloru supreme din comitatu!!!

Insemnaramu mai susu cá pe la capetulu lui fauru a. c. se vorbiá prin Lugosiu multe, si mai bune si mai rele, despre firm'a *Hammer et Arnold*; intr'aceea inse numitii trebuira a se pune sè-si faca calcululu cu platirile ce li stau la usia, si resultatulu fu, cá pentru a scapá firm'a lorú propria si prin ea si piatiulu Lugosiuului de vr'o catastrofa, se receru cam vr'o 66000 florini. Pe langa asta stare a firmei, se si aflá unu consortiiu de cointeresati la acésta firma si erá pe aci sè incepa o rangearé a firmei; inse eroulu nostru *Hammer* rupse firulu acelorú pertraptári, dicédu cá rangearé este nepossibile, de ora ce elu mai are si la cass'a parsimoniale din Lugosiu datorie, pitulate, de 55 mii florini. Asta descoperire apoi aduse pe bietulu companistu *Ios. Arnold* la desperare si in 29 fauru a. c. pe la amédi, si-taiá beregat'a cu unu cucitu de gradina si delocu si mori; mai indesera inse procurorulu regiu mi-ti puse apoi pe notabilitatea de *Hammer* sub lacatu! Asta imprejurare, cu cass'a parsimoniale adeca, este ceea ce dá ropotulu dela noi o insemnetate straordinaria.

Sè vedemu dara, cum se afla acu cass'a parsimoniale? Eca cum stau aci lucrurile: Dandu-se in pripa dupa starea baniloru din cassa, in locu de bani gata, se aflara acolo bonuri, scrise pe scartete micutie si subscrise de *Hammer*, in pretiu de 53 de mii efectivi. Acésta imprejurare indemná apoi pe *Msa. Supremulu* comite, altcum actualiele presiedinte alu acéstu institutu, a pasi in calitate de comissariu guverniale, si prin atragerea unui comitetu provisoriu, compusu din notabilitati din Lugosiu, a statori starea intregului institutu. — Comitétulu provisoriu aflá in bani gata de abia vr'o 4000 fl. v. a. desi mai

nainte se dicea, că sunt preste 60,000 fl; apoi află, că dintre documentele ipotecari mai multe lipsesc; constată că prin contabilul institutului, în anul curinte, nici un bilantiu lunar nu s'a făcut; dede de cambie putredă, ma chiar și de alte lipsite de totă formă cambiale, și încă în suma de 60—70 mii fl; apoi spre cea mai îngrozitoră surprindere mai află, că în mai multe pachete de zeloge, rafinat de sigilate și ărași sigilate, în locu de svanti și galbeni se afla cruceri de arama și cuie de feru, în locu de scule pretioase de mare pretiu se afla pachetatu unu punctu de luminări de zincu, în locu de papiru de valoare — esemplarie din foia umoristica Kikeriki, ăraș papirele de valoare transpuse la institute străine pentru împrumute etc. etc. Si asta escamotare de zologe mai areță deci încă o paguba de 10 pan' la 14000 fl. v. a.

În urmarea acestei constatări numai decătu și contabilul Dressler, o lipitoria prusiana, și cassariulu Scherf, neamtu din Lugosiu, încă fusera trasi sub lacatu; ăraș pe domineca de 5 martiu a. c. fu conchiamatu comitetulu centrale, compusu din Racitia, Caransebesiu și Orșiova, căci notabene bielele casse parsimoniale micuție, dar acurate, din aceste orășiele, înainte de vr'o 2—3 ani n'ăvura altu-ceva de lucru, decătu se se fusionede cu cea a Lugosiolui, asupra careia clocea dlu Carl Hammer, și alu carei presiedinte e autoritatea suprema a comitatului!

Facia cu acăsta stare a lucrurilor firese că înlocuitori de bani cu gramad'ă alerga și abdicu capitalele, și însiși acțiunarii stau immarmuriti cu acțiunile în mana și după cum suntemu informati, comitetulu adunatu și încuseritu — alegandu-si interimaliter de directoru pre dlu Petru Pulikucerni, de vicedirectoru pe Iulianu Ianculescu, — n'ăvuri ce ce face alt'ă în asta stare de necasu, ei pentru a evita totalea deruta a institutului, fu silitu a aduce decisulu, că dnu acțiunari, cei ce pana acuma din acțiunile loru solvisera numai căte 50%, se mai solvăsca în rate lunare încă căte 10%, pana la totalea solvire a acțiuniloru. Prin acăst'ă se spera o mantuire a institutului de totalea cadere, și piatiulu Lugosiolui de mai departe catastrofe. Dăe Ddieu, dar atât'ă este pozitivu, că fondulu de reserva și dividend'ă anulul 1875 s'au papatu prin dlu directoru Hammer. —

Ferăsca Ddieu fie ce institutu de ast-feliu de directori! — Dar în urma nu potemu a nu mai atinge, — reflectandu la conessiunile dlui Hammer și la starea lucrurilor de pe la noi, — că în acestu evenimentu și politic'ă si-au portatu ról'ă, și pote că ni se va dá oca-siune a mai descrie și causele cari dusera pe directorele Hammer et cons. la atâtă temeritate; de aceea mai adaugemu: Domne scapane de stepanirile demoralisatorie! —

Protopopiatulu Lugosiolui, în Carasiu 76.

Citramu cu placere în „Albina“ nrulu 15 între varietati despre „disciplin'ă laudabile a preotimei natiunali din protopopiatulu Ienopoliei“, carea preotime si-ălese de membrii la sinodulu protopopescu preoti numai de cei mai bine meritati, eschidiendu din list'ă fostiloru membrii în periodulu trecutulu pre doi preoti, carii pentru interese marsiave au trecutulu în taber'ă contrariiloru nostri. Acăst'ă într'ădeveru laudabile fapta a bravei preotimi, me'ndemna a rogă se se treca și acăsta corespondintia în colonele Albinei, căci ea de asemenea se refera la alegerele membriloru la sinod. protopopescu din tractulu Lugosiolui, precum și a deputatiloru la sinodulu eparhiale din Caransebesiu, și credu că și portarea preotimei năstre alegetorie merita a fi adusa în

publicitate, firește din altu punctu de vedere.

În 20 Ianuariu st. v. a. c. se executara în protopopiatulu nostru alegerile membriloru preotiesci; prin conducerea preotiloru stricati inse, — cari mai toti sunt încinsi cu brine rosii, și între ei cu deosebire escelandu preotulu D. B. din S. carele cu poternic'ă-i vóce oratorica amagi pre toti preotii bravi cati îi mai avemu — s'ă facutu asiă alegere, încātu dintre cei 12 membrii preotiesci alesi, numai trei se potu considerá de preoti cu caracteru pana'n presinte nepetatu, ăraș ceealalti — desi cu parere de reu debue se constatu — dela începutulu activitatei loru ca preoti au fostu, suntu, ba pote voru fi pentru tot de a un'ă contrari de mórte ai intereselor năstre natiunali. Dovéda despre acăst'ă asertiune ni-este, împrejurarea că nici candu persónele Santielorulu loru pe la alegerile de deputati dietali nu ne-au pré indeseuitu, de alta parte crucerii ss. loru loru n'au pré facutu de lucru conducetoriloru de pe la institutele fundatiunili și reuniunile năstre natiunali a li mai portá onoratele nume în evidentia; de aceea la tóte ocașiunile de interesu natiunale ar trebui se ne ferimu de densii, ca și de spirite necurate, déca voimu se nu fimu tradati. — Apoi tocmai din asta consideratiune, nu credu se ni se póta dice, că portarea preotiloru din părțile năstre la alegerea de facia ar fi fost laudabile, ca cea a preotimei din protopopiatulu Ienopoliei.

Nu altu mentrea ni s'au întemplatulu și cu alegerea deputatiloru preotiesci la sinodulu eparhiale, juandu-se la unu dnu deputatu de basa sciinti'ă-i înalta; dar ce folosu, Dómne Ddieule, de sciintia? cand și în periodulu trecutulu a fostulu densulu alesu, inse eu n'am auditu de feliu se-si fie adusu aminte de dorerile preotimei năstre, desi vai ce multe-su aoelea, mai alesu în tempii de facia; ba ce e și mai multu, n'am auditu ca în toti trei ani, se fi facutu celu pucinu vr'o motiune la atare obiectu ce s'ă desbatu în sinodu. Si totusi noi lu-aleseremu!

Facia de alu duoilea dnu deputatu inse, alesu totu după svatulu marelui spirituale D. B. din S. nu mai observamu aci nemicu, fíndu o persóna fórte venerata, și apoi din pietate catra acea persóna, ne luandu-se în consideratiune altu ceva, a fostu necesitate a-lu alege.

În urm'ă acestor'ă într'ădeveru că pentru preotimea din tractulu Lugosiu cuvintele din „Albina“ nrulu 17. a. c. purcese din anima adeverata romanesca au fostu mazere aruucata în parete. Dorere și ărași dorere, căci în veci va se se adeverăsca la noi: *perirea tu din tine Israele!*

Unulu dintre preoti.

Varietati.

(Necrelogu.) Parintele Barbu Stanciu, parochu în Zagujeni langa Caransebesiu, servindu altariulu Domnului ani 22, în etate de abia 50 de ani, după unu morbu greu de 15 zile, în 25 fauru v. trecutulu la cele eterne. Reposatulu, modelu de pastoriu sufletescu și de nationalistu romanu, (și nóa lungu tempu pré pretiuitu corespondinte! — Red.) — lasă în profundu doiu pre pré amat'ă sa socia Ilea, pre unic'ă fiica Ana și 2 sorori ale sale, pre cum și pre toti bunii crestini și romani, căti lu-conosceau. *Fie-i tieren'ă usiúra!* J. T. din Pr.

* * (Societatea „Petru Maioru“). În siedint'ă ordenaria a societății „Petru Maioru“ din 12 alunei c. dlu Ioanu Cornea, technicu, a cetitu prim'ă parte a unei disertatiuni a

sale despre „Spiritisti și teoriile mai noue ale acelor'ă.“ În siedint'ă urmatoria din 19 l. c. la 4 óre d. m. se va continuá cetirea partii a dóu'ă a aceleiasi disertatiuni.

— („Asupr'ă situatiunei,“) este titlulu unei colectiuni de articli diaristici și de foisóre, reveduti și completati, de dlu Ionu A. Lapedatu. Acăsta carticica, după cum ni se reporta, s'ă pusu sub tipariu și va aparé preste curendu în Brasiovu, potendu-se procurá de-adreptulu dela autore, locuitoriu totu în Brasiovu. Pretiulu e 60 cr. v. austr.

Publicatiuni tacsabili

CONCURSU:

Pentru deplinirea vacantei parochii din P. Sanu-Miclausiuulu-micu, Protopresbiteratululu Lipovei, devenita vacanta prin moartea preotului Sava Petroviciu, se deschide concursu cu terminu pana la 6. Apriliu st. v. candu va fi și alegerea.

Emolumintele sunt: un'ă sesiune, de 30 jugere catastr. 1/2 jugeru în travilanu, birulu si venitele stolaru dela 100 case, și din parochi'ă a 2-ă a suspinsului preotu Vinc. Miatoviciu, diumetate din stola și biru.

Doritorii d'ă ocupá acăst'ă parochia, sunt avisati, a-si asterne recursele loru conformu statutului org. — adresande cátra Comitetulu parochialu — pana în 5. Aprile v. Préonoratului Domnu Protopresbiteru Ioanu Tieranu în Lipova; recerandu-se se posiađa cunosciint'ă limbelorulu germana și magiara, avendu eventualmente a funcioná în Spitalulu din Aradulu nou; totodata înainte de espirarea terminului de alegere au în vre-o domineca séu serbatóre a se presentá în biserica spre a-si areță destertitatea în cantárele bisericesci.

Sanu-Miclausiuulu-micu, 1 martiu 1876.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine:

Ioanu Tieranu mp.

Protopresb.

1—3

„ALBINA“

Institutu de creditu și de economi
în Sibiu.

Domnii actionari ai Institutului de creditu și de economii „Albina“ se invita prin acăst'ă, în vertutea art. 48 din statute, la

Atrei-ă adunare generale ordinaria,

care se va tiené în Sibiu la 28 martiu 1876, stilulu nou, înainte de mediadi la 10 óre în cas'ă propria a institutului din strad'ă marcelariloru (coltiulu stradei Baier nr. 1.)

Obiectele:

1. Reportulu generale asupra stării societății, și bilantiulu anulul 1875.
2. Reportulu comitetului de revissiuone.
3. Fipsarea dividendiloru.
4. Defigerea pretiului marcelorulu de presentia.
5. Alegerea Comitetului de supraveghiare.
6. Modificarea statutelorulu în sensulu legii comerciali noue.

DD. actionari, cari în vertutea art. 50, 51 și 52 din statute voiescu a participá la numit'ă adunare în persóna ori prin plenipotentiati, sunt rogati, a-si depune la cass'ă institutului acțiunile loru și eventuale dovedile de plenipotentia, celu multu pana în 26 martiu 1876 stilulu nou după mediadi la 6 óre.

Sibiu, 16 februaru 1876.

3—3

Consiliulu de administratiune.